

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสถานภาพส่วนตัว การรับข่าวสารและความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนของหญิงบริการอาบ อบ นวด ในสถานบริการระดับต่าง ๆ ทั้งในด้านเนื้อหาความรู้ ทักษะอาชีพ และกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จากหญิงบริการในสถานบริการทั้ง 3 ระดับ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 337 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผ่านการตรวจสอบหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่านวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และคิดค่าตอบเป็นร้อยละของผู้ตอบ ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของหญิงบริการอาบ อบ นวด

ผลการวิจัยพบว่าหญิงบริการอาบ อบ นวด ส่วนใหญ่ เป็นโสด (ร้อยละ 48.38) มีอายุระหว่าง 20-24 ปี มีพี่น้อง 5-6 คน มีคนที่เป็นการะของคู่แล้ว 3-4 คน ภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ป.1-ป.4 สาเหตุที่ไม่ได้เรียนต่อเนื่องจากไม่มีทุนเรียน แต่สามารถอ่าน เขียน ได้คือถึงร้อยละ 77.74 รายได้ของหญิงบริการอาบ อบ นวด ในสถานบริการระดับที่ 1 ส่วนใหญ่สูงกว่า 20,000 บาทต่อเดือน ส่วนระดับ 2 และระดับที่ 3 รายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 5,001-7,000 บาทต่อเดือน หญิงบริการส่วนใหญ่จะมีเงินเก็บบ้างสาเหตุที่เขทำงานนี้เพราะต้องการเงินและเห็นว่าการได้คือหญิงบริการส่วนใหญ่ทำงานมาแล้ว 1 ปี หญิงบริการในสถานบริการระดับ 1 และ 2 ส่วนใหญ่ทำงานมาแล้วประมาณ 1 ปี ส่วนในระดับที่ 3 ส่วนใหญ่ทำงานมาแล้ว 3 ปี หญิงบริการในสถานบริการทุกระดับจะเลิกทำงานเมื่อเก็บเงินได้มากพอและในโอกาสส่วนใหญ่ต้องการทำงานตาขายของตัวเอง หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 1 ของการมีอาชีพเสริมสวมากที่สุด ส่วนในสถานบริการระดับที่ 2 และ 3 ของการมีอาชีพตาขาย

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า หนึ่งบริการที่มีการศึกษาไม่
เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในทุกระดับสถานบริการของการมีอาชีพค้าขายในอนาค
มากที่สุด ในขณะที่ผู้จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - มัธยมศึกษาปีที่ 3
และสูงกว่า ท้องการมีอาชีพเสริมสวຍมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาตามระดับรายได้
พบว่า อาชีพค้าขายเป็นอาชีพที่ท้องการทำมากที่สุดของหนึ่งบริการที่มีรายได้ไม่เกิน
7,000 บาทต่อเดือน กับรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ส่วนผู้ที่มีรายได้
7,001-10,000 บาทต่อเดือน ท้องการประกอบอาชีพเสริมสวຍมากที่สุด แต่พบว่า
หนึ่งบริการในสถานบริการอาบ อบ นวด ทุกระดับส่วนใหญ่ยังไม่ได้เตรียมตัวฝึก
อาชีพที่จะทำในอนาคต

2. การรับข่าวสารของหนึ่งบริการอาบ อบ นวด

ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ปริมาณข่าวสารที่รับ

ผลจากการที่ผู้วิจัยถามชาวต่าง ๆ ที่สำคัญและมีการ
เผยแพร่ทางสื่อมวลชนในขณะนั้นจำนวน 9 ชาว พบปรากฏว่าหนึ่งบริการอาบ อบ
นวด ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.70) สามารถรู้ข่าวต่าง ๆ เหล่านี้ในเกณฑ์ค่อนข้าง
มาก และร้อยละ 37.39 รู้ข่าวในเกณฑ์มาก

2.2.1 ข่าวสารทางหนังสือพิมพ์

ส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำในทุกระดับสถาน
บริการและระดับการศึกษา เมื่อศึกษาถึงความถี่ในการอ่านพบว่าส่วนมากอ่านหนังสือ
พิมพ์เป็นประจำทุกวัน หนังสือพิมพ์ที่อ่านมากที่สุดได้แก่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รอง
ลงมาได้แก่ เกลื่อนิวส์ เนื้อหาที่อ่านมากที่สุดได้แก่ข่าวหน้า 1 รองลงมาคือ ข่าว
บันเทิง ส่วนข่าวกีฬาที่มีผู้อ่านน้อยที่สุด

2.2.2 ข่าวสารทางวิทยุ

พบว่าหนึ่งบริการทุกระดับส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.01)
ฟังวิทยุเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะหนึ่งบริการในระดับที่ 2 ช่วงเวลาในการฟัง

ส่วนใหญ่ไม่แน่นอน เวลาที่ฟังมากไ้แกเวลาคึก รายการที่เลือกฟังกันมากไ้แก รายการบันเทิงและรายการข่าว โดยเฉพาะที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เลือกฟังรายการบันเทิงถึงร้อยละ 80.00 ของรายการอื่น ๆ

2.2.3 ข่าวสารทางโทรทัศน์

พบว่าหญิงบริการในสถานบริการทุกระดับส่วนใหญ่ (ร้อยละ 97.03) ดูโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะผู้ที่มีการศึกษาระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนสูงสุด หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 1 มีเครื่องรับโทรทัศน์และเครื่องฉายเทปโทรทัศน์เป็นของตัวเองมากที่สุด ส่วนหญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 ส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์และเครื่องฉายเทปโทรทัศน์เป็นของตัวเอง และเมื่อวิเคราะห์ถึงรายได้พบว่า ผู้ที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่จะมีเครื่องรับโทรทัศน์และเครื่องฉายเทปโทรทัศน์เป็นของตัวเอง

รายการที่เลือกชมมากที่สุดไ้แก รายการข่าว รองลงมาไ้แก รายการละครและภาพยนตร์ หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 1 เลือกชมรายการละครและภาพยนตร์เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ข่าว ส่วนในสถานบริการระดับที่ 2 และ 3 เลือกดูรายการข่าวมากที่สุด รองลงมาไ้แกละครและภาพยนตร์ ส่วนรายการสารคดีมีผู้เลือกชมน้อยที่สุดในทุกระดับ และเมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาไ้พบว่า หญิงบริการทุกระดับการศึกษาเลือกดูรายการข่าวมากที่สุด รองลงมาไ้แกรายการละครและภาพยนตร์ ส่วนรายการสารคดีมีผู้เลือกชมน้อยที่สุด

2.2.4 ข่าวจากนิตยสาร

พบว่าหญิงบริการอาชีพ อบ นวด ทุกระดับส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.26) อ่านนิตยสารเป็นประจำ โดยเฉพาะหญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 2 และหญิงบริการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผู้อ่านนิตยสารเป็นประจำมากกว่า ผู้มีการศึกษาระดับต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ประเภทของนิคมสารที่เลือกถาม พบว่าหญิงบริการทุกระดับสถาน
บริการและทุกระดับการศึกษาถามนิคมสารเกี่ยวกับสตรีมากที่สุด (ร้อยละ 59.92)
รองลงมา เช่นนิคมสารเกี่ยวกับชีวิตและความรัก ส่วนน้อยที่สุดได้แก่ ประเภท
นวนิยาย และพบว่าหญิงบริการถามนิคมสารที่เกี่ยวกับสตรีมากที่สุดได้แก่ หญิง
บริการในสถานบริการระดับที่ 1 รองลงมาคือระดับที่ 3 และ 2 ตามลำดับรวม
ทั้งผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สรุปแล้วจะเห็นว่า การรับสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ของหญิงบริการ
ภายใน อบ. นวค. จะเปิดรับสื่อมวลชนเป็นประจำเป็นประจำเป็นปริมาณมาก โดยเฉพาะโทรทัศน์
มีผู้รับมากที่สุด (ร้อยละ 97.05) ส่วนน้อยที่สุดได้แก่ นิคมสาร (ร้อยละ 76.26)
เมื่อพิจารณาผู้รับสื่อมวลชนตามระดับการศึกษาแล้ว ผู้ที่มีการศึกษาระดับชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รับสื่อวิทยุและโทรทัศน์เป็นจำนวนมากที่สุด
ส่วนหนังสือพิมพ์นั้นหญิงบริการที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่าน
เป็นประจำ และเมื่อพิจารณาการรับสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ พบว่าสื่อที่มีผู้รับ
ทุกวันเป็นประจำมากที่สุดคือ โทรทัศน์ รองลงมาได้แก่วิทยุ และหนังสือพิมพ์ตาม
ลำดับ

2.2.5 ข่าวสารจากสื่อบุคคล

จากการศึกษาพบว่าหญิงบริการสถานอาบ อบ นวด
ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากบุคคลอื่น ๆ อยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะผู้ที่มีการศึกษา
สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับข่าวสารจากบุคคลอื่นมากที่สุด ส่วนน้อยที่สุดคือ
ระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และพบว่าเพื่อนที่ทำงานด้วยกัน เป็น
บุคคลที่หญิงบริการอาบ อบ นวด รับข่าวสารมากที่สุด รองลงมาได้แก่แม่ผู้มา
ใช้บริการ และส่วนใหญ่ในทุกระดับสถานบริการและทุกระดับการศึกษาจะไม่คอย
ติดตามข่าวสารที่รับมา

3. ความคล่องการรับการศึกษาในกระบวนโรงเรียน

3.1 ความคล่องการความรู้ความสุภาพ

จากการศึกษาพบว่าหญิงบริการราย คบ นวศ มีความต้องการ ความรู้ด้านความรู้โรคมากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ส่วนเรื่องที่มี ผู้ไม่ต้องการมากที่สุด คือแก่ ความรู้เกี่ยวกับการนำยาลักษาโรคเกี่ยวกับยาเสพติด และ เมื่อศึกษาถึง ระดับความต้องการความรู้เกี่ยวกับ เรื่องสุขภาพ จำแนกตามระดับ สถานบริการและระดับการศึกษาพบว่า

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 และหญิงบริการที่มีความรู้ไม่เกิดขึ้นประจําปีการศึกษาปี 4 มีความต้องการรู้เรื่องความรู้โรคเป็นจํานวนมากที่สุด

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 และหญิงบริการที่มีความรู้ไม่เกิดขึ้นประจําปีการศึกษาปี 4 มีความต้องการรู้เรื่องการคุมกำเนิดมากที่สุด

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 และหญิงบริการที่มีระดับ การศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความต้องการรู้เรื่องการป้องกันโรค ทั่วไป เป็นจํานวนมากที่สุด

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 และหญิงบริการที่มีระดับ การศึกษาไม่เกิดขึ้นประจําปีการศึกษาปี 4 มีความต้องการรู้เรื่องการใช้ยาเป็นจํานวน มากที่สุด

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 และหญิงบริการที่มีระดับ การศึกษาไม่เกิดขึ้นประจําปีการศึกษาปี 4 มีความต้องการรู้เรื่องเกี่ยวกับการรักษา สุขภาพจิตมากที่สุด

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 และหญิงบริการที่มีการ ศึกษาไม่เกิดขึ้นประจําปีการศึกษาปี 4 มีความต้องการที่จะรู้แหล่งที่จะรับบริการช่วยเหลือด้านสุขภาพเป็นจํานวนมากที่สุด

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 และหญิงบริการที่มีระดับ การศึกษาไม่เกิดขึ้นประจําปีการศึกษาปี 4 มีความต้องการรู้เรื่องเกี่ยวกับการออก กาลังกายมากที่สุด

3.2 ความต้องการรับความรู้ทั่วไป

จากการศึกษาพบว่าความรู้เกี่ยวกับธุรกิจทั่วไปเป็นเรื่องที่หญิงบริการมีความต้องการทราบเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่กฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนเรื่องที่ไม่ต้องการเป็นจำนวนมากที่สุดได้แก่ ความรู้ด้านการเกษตร และเมื่อศึกษาถึงระดับความต้องการความรู้เกี่ยวกับเรื่องทั่วไป จำแนกตามระดับสถานบริการและระดับการศึกษาพบว่า

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 และหญิงบริการที่มีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความต้องการความรู้ด้านธุรกิจจำนวนมากที่สุด

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 และหญิงบริการที่มีระดับการศึกษาระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทั่วไปที่ใช้ในชีวิตประจำวันจำนวนมากที่สุด

3.3 ความรู้ด้านทักษะทางภาษา

จากการศึกษาพบว่าหญิงบริการลาบ ลอบ นวด ส่วนใหญ่มีความต้องการมีทักษะในการใช้ภาษาลังกษมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ภาษาไทย ส่วนภาษาเขอรมัน เป็นภาษาที่หญิงบริการต้องการ ความรู้เป็นจำนวนน้อยที่สุด

3.4 ความต้องการรับความรู้ด้านชีวิตและครอบครัว

หญิงบริการส่วนมากต้องการรับความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างเสน่ห์มากที่สุด รองลงมาได้แก่การดูแลบ้าน ส่วนเรื่องที่ไม่ต้องการความรู้จำนวนน้อยที่สุดคือ การเลือกคู่ครองและการคบผู้ชาย

3.5 ความต้องการด้านทักษะอาชีพ

จากการศึกษาพบว่าหญิงบริการลาบ ลอบ นวด มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการทำอาหารไทยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การเสริมสวย ส่วนอาชีพที่มีคนต้องการความรู้และทักษะน้อยที่สุด คือ อาชีพด้านตัดผมและตัดเล็บ เพื่อผา และเมื่อศึกษาถึงระดับความต้องการความรู้ด้านทักษะอาชีพจำแนกตามระดับ

สถานบริการ ระดับอายุ และระดับรายได้พบว่า

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 หญิงบริการที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป และหญิงบริการที่มีรายได้ระหว่าง 7,001-10,000 บาท มีความต้องการความรู้ด้านการทำอาหารไทยมากที่สุด

หญิงบริการที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท มีความต้องการความรู้ในการทำเบเกอรี่ จำนวนมากที่สุด

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 5 และหญิงบริการที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีความต้องการความรู้ในการทำเบเกอรี่มากที่สุด

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 หญิงบริการที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี และหญิงบริการที่มีรายได้ระหว่าง 7,001-10,000 บาท คลื่นมีความต้องการความรู้ในการเสริมสวยจำนวนมากที่สุด

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 หญิงบริการที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี และหญิงบริการที่มีรายได้ไม่เกิน 7,000 บาท มีความต้องการความรู้ด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นจำนวนมากที่สุด

3.5.1 การเลือกสถาบันวิชาชีพของหญิงบริการอายุ อย นวค

จากการศึกษาพบว่าหญิงบริการส่วนใหญ่ คือร้อยละ 42 ไม่เลือกที่เรียน โดยไม่เจาะจงเฉพาะว่าไม่ว่าจะเป็นสถาบันของรัฐบาลหรือเอกชนจกก็ตาม และเมื่อพิจารณาถึงระดับสถานบริการ ระดับการศึกษา และระดับรายได้แล้วพบว่า

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 2 เลือกที่จะเรียนในสถาบันของรัฐบาลมากที่สุด ส่วนหญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 1 ส่วนมากเลือกที่จะเรียนอาชีพในสถาบันของรัฐหรือเอกชนก็ได้ จำนวนมากที่สุด

หญิงบริการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องการเรียนในสถาบันของรัฐเป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนสถาบันเอกชนหญิงบริการที่มีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และประถมศึกษาปีที่ 5 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เลือกเป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนหญิงบริการที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ลงมา เลือกสถาบันของไคร้โก้ เป็นจำนวนมากที่สุด

หญิงบริการที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน เลือก การเรียนในสถาบันที่จัดโดยรัฐบาลเป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนสถาบันเอกชนผู้ที่เลือก การเรียนจำนวนมากที่สุดคือ หญิงบริการที่มีรายได้ไม่เกิน 7,000 บาท และผู้ที่ มีรายได้ 7,001-10,000 บาทต่อเดือน สำหรับสถาบันของไคร้โก้ไคร้โก้นั้น มีหญิง บริการที่มีรายได้เกิน 10,000 บาทต่อเดือนเลือกเรียนเป็นจำนวนมากที่สุด

3.5.2 ค่าใช้จ่ายในการเรียนวิชาชีพ

จากการศึกษาพบว่าหญิงบริการส่วนใหญ่ยินดีจะจ่ายค่าเรียนวิชาชีพ ภายในวงเงิน 501 - 1,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ 1,001- 3,000 บาท และภายในวงเงิน 3,001-5,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด และ เมื่อพิจารณาถึงระดับสถานบริการ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และระดับอายุแล้ว พบว่า

หญิงบริการในทุกระดับสถานบริการตกลงการจ่ายเงินในการ เรียนวิชาชีพในวงเงิน 501-1,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด ส่วนค่าใช้จ่ายที่มียินดี จะจ่ายน้อยที่สุดในสถานบริการระดับที่ 2 และ 3 คือในวงเงิน 3,001-5,000 บาท และจำนวนน้อยที่สุดของสถานบริการระดับที่ 1 คือภายในวงเงินไม่เกิน 500 บาท

หญิงบริการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยินดีที่จะจ่ายค่าเล่าเรียนในวงเงิน 1,001-3,000 บาท จำนวนมากที่สุด ส่วน ผู้ที่มีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และประถมศึกษาปีที่ 5 - ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ยินดีที่จะจ่ายเงินค่าเรียนภายในวงเงิน 501-1,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด

หญิงบริการที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน เลือก จ่ายค่าเล่าเรียนวิชาชีพในวงเงิน 10,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนผู้ที่มี

รายได้ 7,001–10,000 บาทต่อเดือน และไม่เกิน 7,000 บาทต่อเดือน เลือกที่จะจ่ายค่าเล่าเรียนวิชาชีพภายในวงเงิน 501–1,000 บาท จำนวนมากที่สุด

3.5.3 การใช้เวลาในการเรียนวิชาชีพ

จากการศึกษาพบว่า หอวังบริการอาบ อบ นวด ส่วนใหญ่ให้เวลาในการเรียนวิชาชีพไม่เกินวันละ 2 ชั่วโมง รองลงมาให้เวลาไม่เกินวันละ 3 ชั่วโมง ส่วนที่ให้เวลาเกินวันละ 3 ชั่วโมงมีจำนวนน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาตามระดับสถานบริการ พบว่าในสถานบริการระดับที่ 1 และระดับที่ 2 มีหอวังบริการให้เวลาในการเรียนวิชาชีพวันละไม่เกิน 2 ชั่วโมง เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนหอวังบริการในสถานบริการระดับที่ 3 ให้เวลาเรียนได้วันละไม่เกิน 3 ชั่วโมง เป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนที่ให้เวลารวันละมากกว่า 3 ชั่วโมงนั้น มีจำนวนน้อยที่สุดในทุกระดับของสถานบริการ

3.6 วิธีการรับหรือศึกษาหาความรู้ทาง ก

วิธีการศึกษาที่หอวังบริการสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นจำนวนมากที่สุด คือ การเรียนโดยใช้อุปกรณ์ทางไปรษณีย์ รองลงมาได้แก่การเรียนทางวิทยุ และเรียนที่สถาบันตามอำเภอ ส่วนวิธีที่หาได้ยากที่สุดคือ การเรียนจากแม่พิมพ์ที่ค้นคว้ายาน เอ. ทีบ้าน และ เมื่อพิจารณาตามระดับของสถานบริการและระดับการศึกษาของหอวังบริการแล้ว พบว่า

หอวังบริการในสถานบริการระดับที่ 1 สามารถเริ่มโครงการชมแม่พิมพ์ที่ค้นคว้ายานเอง มีจำนวนมากที่สุด

หอวังบริการในสถานบริการระดับที่ 2 สามารถเริ่มจากการวิทยุและไปรษณีย์มีจำนวนมากที่สุด ในขณะที่หอวังบริการในสถานบริการระดับที่ 3 สามารถไปเรียนที่สถาบันได้ มีจำนวนมากที่สุด

วิธีการที่หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 2 และ 3 ทำได้ เป็นจำนวนน้อยที่สุดคือ การศึกษาโดยการชมจากเทปโทรทัศน์ที่บ้าน และวิธีการศึกษาที่หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 1 ทำได้น้อยที่สุดคือการไปเรียนที่สถานบันเทิง

หญิงบริการที่มีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ ประถมศึกษาปีที่ 5 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผู้ที่สามารถเรียนจาก ไปรษณีย์ได้มากที่สุด และผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถเรียนจากรายการโทรทัศน์ได้มากที่สุด ส่วนวิธีการที่มีผู้เรียนได้น้อยที่สุดในทุกระดับการศึกษาคือ การดูเทปโทรทัศน์เองที่บ้าน

3.7 เหตุผลที่ต้องการรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน

เหตุผลที่หญิงบริการในสถานอาบ อบ นวด ต้องการรับการศึกษานอกระบบโรงเรียนมากที่สุดก็คือ ต้องการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเพื่อให้ความรู้เพิ่มขึ้น รองลงมาคือต้องการเปลี่ยนอาชีพ และที่น้อยที่สุดก็แค่เป็นพื้นฐานในการเรียนต่อ และ เมื่อพิจารณาตามระดับสถานบริการ ระดับการศึกษาและระดับรายได้ สถานภาพการสมรส ระดับอายุแล้ว พบว่า

หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 1 และระดับที่ 3 มีเหตุผลว่าเพื่อให้ความรู้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากที่สุด ส่วนในสถานบริการระดับที่ 2 มีผู้ตอบว่าเพื่อประโยชน์ในการเปลี่ยนอาชีพเป็นจำนวนมากที่สุด และ เหตุผลที่ว่าเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อนั้น มีผู้เห็นด้วยน้อยที่สุดในทุกระดับสถานบริการ

หญิงบริการที่ระดับการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเหตุผลว่าจะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเหตุผลว่าเพื่อเพิ่มความรู้อย่างเป็นจำนวนมากที่สุด และผู้ที่มิระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตอบว่าเพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเพื่อประโยชน์ในการเปลี่ยนอาชีพมากที่สุด

หญิงบริการที่มีรายได้เกิน 10,000 บาทต่อเดือน และ 7,001-10,000 บาทต่อเดือน มีเหตุผลในการเรียนว่า เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้มากที่สุด และผู้ที่มิได้มีรายได้เกิน 7,000 บาทต่อเดือน มีเหตุผลว่า เพื่อใช้ในการเปลี่ยนอาชีพมากที่สุด

หญิงบริการที่ยังเป็นโสด มีเหตุผลที่ก่อกองการเพิ่มพูนความรู้ให้กับตัวเองมากที่สุด สำหรับผู้ที่มีสามีแล้วยังอยู่ด้วยกัน มีเหตุผลว่า จะนำความรู้ที่ได้ออกไปใช้ในชีวิตรประจำวันมากที่สุด ส่วนผู้ที่มีสามีแต่แยกกันอยู่ มีเหตุผลในการเรียนว่า เพื่อนำไปใช้ในการเปลี่ยนอาชีพมากที่สุด ส่วนผู้ที่เขียนหมายหรือหย่าร้าง มีเหตุผลในการศึกษาว่า เพื่อเพิ่มพูนความรู้และ เปลี่ยนอาชีพมากที่สุดเท่ากัน

หญิงบริการที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี มีเหตุผลในการศึกษาว่า เพื่อเพิ่มพูนความรู้และ เปลี่ยนอาชีพมากที่สุดเท่ากัน ส่วนผู้ที่มีอายุ 20-24 ปี มีเหตุผลว่า เพื่อเพิ่มพูนความรู้มากที่สุด สำหรับผู้ที่มีอายุ 25-29 ปีนั้นกล่าวว่า เพื่อเปลี่ยนอาชีพมากที่สุด และผู้ที่มีอายุ 30-34 ปี และผู้ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป มีเหตุผลในการศึกษาเพื่อนำความรู้ไปใช้ในเป็นประโยชน์ในชีวิตรประจำวันมากที่สุด

อธิบายผลการวิจัย

1. สถานภาพส่วนตัวของหญิงบริการ อายุม อกบ นวค

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าหญิงบริการ อายุม อกบ นวค เป็นโสดร้อยละ 48.38 และเคยมีสามีแล้ว ร้อยละ 51.62 (มีสามีแล้วแยกกันอยู่ ร้อยละ 20.47 มีสามีแล้วอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 16.91 และหมาย ร้อยละ 14.24) ส่วนใหญ่มีผู้ที่เป็นการเฉลี่ย 3-4 คน

จะเห็นว่าผลของการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของนายแพทย์ เพ็ญพนม เบ็ญจเนน (2523) สมจิต พลศรี (2518) สมศรี สะอาดเคี่ยม (2521) และ ชูพธนา ไชยภักดิ์ (2516) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสาเหตุที่ว่าลักษณะการประกอบอาชีพนี้เป็นเรื่องชั้กกับศีลธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิมของ

สังคมไทย และเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความเสียหายส่วนตัวของผู้ประกอบการอาชีพ จึงทำให้มีสตรีโสดเขาทำงานในอัตราส่วนที่น้อยกว่า เพราะความตายและกีดกันที่ผู้เคยมีสามีแถวจะกลางและไม่วางการเสียหาย หรือทวยความจำเป็นเพราะคงมีการละเมิดผู้อื่น เพราะจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าหญิงบริการส่วนใหญ่มีคนที่เป็นการละเมิดอยู่ 3-4 คน ซึ่งน่าจะถือว่าเป็นการที่หนักมากในสภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันนี้

แต่ที่น่าสนใจก็คือ ผลของการวิจัยครั้งนี้พบว่า หญิงบริการที่เป็นโสด (ร้อยละ 43.33) และมีการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ 13.35) มีแนวโน้มที่จะเข้ามาทำงานอาชีพนี้เพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับที่ สมคิด พลศรี โสศึกษาวิจัยไว้เมื่อ พ.ศ.2516 ซึ่งพบว่า เป็นโสดจำนวนร้อยละ 40 และมีการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 0.49 และผลการวิจัยของนายแพทย์ เทพพนม เมืองแมน (2523) ซึ่งพบว่า เป็นโสด ร้อยละ 29 และมีการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 3.5 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุดังต่อไปนี้

1. การรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกบางอย่างที่เอื้ออำนวยต่อการเพิ่มของอาชีพนี้ เช่น การนิยมวัตถุ และการใช้เงินฟุ่มเฟือย รวมทั้งค่านิยมเรื่องเพศของตะวันตกที่เห็นว่าการเปลี่ยนคูครองเป็นเรื่องของความพอใจ นอกจากนี้การสะสมตัวของธุรกิจของการขายบริการทางเพศตั้งแต่มีฐานที่ตั้งทางชาติเข้ามาอยู่ในเมืองไทยในสมัยรัฐบาลชุกกอน ๆ (สุภารักษ์ เสรีวัฒน์ : 2529 : 28) การหารายได้จากการค้าเงินถึงชนบทธรรมดาและวัฒนธรรมอันดีงามของไทย เพราะค่านิยม "เงิน" มีการขอรับกันโดยทั่วไปของสังคม ดังนั้นผู้ที่ขาดทักษะอาชีพ และมีความร่นอย จึงต้องหันเหชีวิตเขาสู่อาชีพบริการซึ่ง เป็นอาชีพที่ไม่ลดค่าเสียทักษะความร่นอยนี้ เพียงขึ้นอยู่กับความสวยงามของร่างกายและการเอาอกเอาใจ แลอยู่เป็นผู้รับบริการเท่านั้น

2. การว่างงานในปัจจุบัน แลค่าครองชีพอยู่ในอัตราสูงจากการวิจัยพบว่าสาเหตุที่หญิงบริการส่วนหนึ่งเข้ามาประกอบอาชีพนี้ เพราะหางานอื่นทำไม่ได้

และจากการสัมภาษณ์หญิงบริการหลายคนที่จบการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เช่น กรณีของ "จิม" หญิงบริการในสถานบริการราย อบอุ่น แห่งหนึ่งซึ่งจบ การศึกษาระดับ ปวช. แล้วเขาทำงานอื่นแต่รายได้ไม่ค่อยดี ประกอบกับกำลังเรียน สกในคณะศึกษาศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จึงคงยึดอาชีพนี้เพราะมีรายได้ดีกว่า

อีกสาเหตุหนึ่งก็คือโอกาสในการ เขาทำงานในบางตำแหน่งของสตรี มีน้อยกว่าชาย ทำให้หญิงที่จบการศึกษาสูงบางคนคง เขามาทำงานในสถานบริการ เพราะมีผู้เสนอรายได้ที่ดีกว่า

3. สักมวลชนต่าง ๆ พยายามชักชวนให้หญิงที่มีการศึกษาแต่หลงการ เงิน เขาสุลาชีวินีมาก โดยให้ผลตอบแทนที่มีเงินใช้จ่าย เล็กน้อย เป็นฝ่ายเสนอและ จูงใจ เช่น การลงโฆษณาที่แฝงมาในรูปของเพื่อนเที่ยว (เอสเคอร์ค) ตามบ้าน หนึ่งสี่หมื่นและนิยสารต่าง ๆ ซึ่งถ้า เป็นสตรีที่มีการศึกษาสูงลูกสาวก็จะจ่ายค่าตอบแทน ในอัตราสูง ทำให้หญิง เขามาสุลาชีวินีเพิ่มขึ้น แทนผลการขายบริการทาง เพศมากขึ้น

4. อีกสาเหตุหนึ่งที่หญิงบริการที่มีระดับการศึกษาสูงมีจำนวนมากขึ้น อาจเป็น เพราะว่ามี การขยายการศึกษาภาคบังคับจากประถมศึกษาปีที่ 4 ไปเป็น ประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ พ.ศ. 2518 และในช่วง 5-10 ปีที่ผ่านมา มีการกระจาย การศึกษาไปยังภูมิภาคมากขึ้น

1.2 จากการวิจัยพบว่า รายได้ของหญิงบริการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 29.77) มีรายได้ระหว่าง 5,001 - 7,000 บาทต่อเดือน และมีหญิงบริการที่มีรายได้ เกิน 20,000 บาทต่อเดือน จำนวนร้อยละ 12.76 (ดูตารางที่ 9) ถ้าเปรียบ กับอดีตซึ่ง สมคิด พลศรี และนายแพทย์เทพพนม เมืองแมน วิจัยไว้จะเห็นว่าปัจจุบัน หญิงบริการมีรายได้สูงกว่าเดิม ซึ่งอาจเป็น เพราะค่านีรายได้และค่าครองชีพสูงขึ้น แลที่นำส่ง เกิดคือผู้หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 นั้น ไม่มีผู้ใดเลยที่มีรายได้ เกิน 20,000 บาทต่อเดือน ในขณะที่หญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 1 มีจำนวน มากที่สุด (ร้อยละ 31.36) ซึ่งถ้าพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ของสถานบริการ ระดับที่ 1 แล้วจะเห็นว่า มีอัตราค่าบริการต่อชั่วโมงสูง และลูกค้าที่มาใช้บริการมี

ฐานะดี (จากการสำรวจและไปเก็บข้อมูล) ดังนั้นโอกาสที่จะได้ค่าบริการพิเศษสูงจึงมีมาก

สาเหตุที่เขาเข้ามาทำงานส่วนใหญ่ต้องการเงินและเห็นว่ารายได้ก็มีจำนวนน้อยที่เขาทำทำงานนี้เพราะสาเหตุอื่น ซึ่งจากการสัมภาษณ์หลายคนพบว่าเนื่องจากการทะเลาะกับทางบ้าน เรื่องเพื่อนชายแล้วประชดชีวิต หรือทะเลาะกับคนรักแล้วจึงประกอบอาชีพนี้ เพื่อเป็นการระชดชีวิต ส่วนจำนวนปีที่เข้ามาทำงาน เป็นที่น่าสังเกตความถี่ซึ่งทำงานนาน ถ้ายังประกอบอาชีพนี้อีกก็อาจคงไปอยู่ในสถานบริการระดับที่ 3 ซึ่งมีอัตราค่าบริการต่ำกว่าเพราะรายได้ของอาชีพนี้ขึ้นอยู่กับความสวยงามของรูปร่าง อาจจะมีบางคนที่มีฝีมือในการเอาใจลูกค้า ซึ่งถึงแม้จะอายุมากหรือทำงานมานานแต่ก็ยังสามารถอยู่ในสถานบริการระดับที่ 1 (จากการสัมภาษณ์คือคนนาง เลกภายนตร์ ไชยคนหนึ่งที่ทำงานในสถานบริการลาบ อบ นวด ลาคอลสตา)

สำหรับ เหตุผลที่จะเลือกทำงานอาชีพนี้ส่วนใหญ่คงเห็นว่าเมื่อเก็บเงินได้มากพอ ซึ่งสอดคล้องกับสาเหตุที่เขาเข้ามาทำงานว่าเพราะต้องการเงิน แต่ที่น่าสังเกตคือเคยไม่ไ้ถึง รชดละ 45 แสดงให้เห็นว่าอนาคตของเขาเหล่านั้นยังไม่มีความมั่นคงแค่ประการใด ยังไม่มั่นใจว่าจะทำอะไรก็ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจนอกกระบบโรงเรียนควรจะใส่ใจในความสนใจ

2. อาชีพที่มองการณ์ในอนาคต

จากการวิจัยนั้นพบว่าหญิงบริการลาบ อบ นวดส่วนใหญ่ (รชดละ 48.96) มองการที่จะมีอาชีพค้าขายส่วนตัว (คูตารางที่ 14) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ตอบบอกว่าอาชีพนี้ไม่คงอาชีพที่หะอาชีพอะโรมาก เพียงมีทุนก็สามารถทำได้แสดงให้เห็นว่าจริง ๆ แล้วหากเขาได้รับการศึกษาทักษะอาชีพเพิ่มอีก เขาอาจจะเลือกอาชีพอื่น ๆ อีกก็ได้ ส่วนอาชีพเสริมสวย มีคนต้องการทำมากรองลงมาจากการค้าขาย อาจเป็นเพราะอาชีพค้าขาย ลาบ อบ นวด ลาคอลสตาขึ้นอยู่กับความสวยความงามและในแต่ละวันเขาจะจ่ายเงินในการแต่งหน้า ทำผมไม่ต่ำกว่า 100 บาท (จาก

การสัมภาษณ์) ทำให้เกิดความต้องการบรกระกอบอาชีพนี้

สำหรับการเริ่มมศึกษีกษณอาชีพนี้ ส่วนใหญ่(ร้อยละ 67.95) ยังไม่เ้เริ่เ่มเลข ที่เริ่เ่มเลขมีร้อยละ 32.05 ส่วนใหญ่ไม่เรียนในสถาบันชงเอกรชึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพวกคักเย็บเส้ค่น่า และที่ไม่เ้เริ่เ่มถันนจากการสัมภาษณ์พบว่าไม่มีเวลาบาง คาไซจายสูงบาง และตัวเองยังมีภาระที่คองรับคชอบมาก (ชึ่งเป็นการสัมภาษณ์ทั้ง 3 ะคัษสถานบริการ)

ในเรื่องอาชีพในอนาคตของหญิงบริการอาบ อบ นวด นั้นผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นายแพทย์เทพพนม เมืองแมน ซึ่งกล่าวว่า "หญิงบริการอาบ อบ นวด คองการมีอาชีพคชขายเล็ก ๆ นอย ๆ มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 40.78)" (เทพพนม เมืองแมน 2523 : 70)

ส่วนสมคคค พลศวี กล่าววาทหญิงบริการอาบ อบ นวด คองการประกอบอาชีพเสริมสวดยและคักเย็บเส้ค่น่า จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 34.63) (สมคคค พลศวี 2518 : 74)

3. การรับข่าวสารและเบ้ครับสื่อมวลชน

3.1 ผลจากการวิจัยพบว่า ปริมาณข่าวสารที่หญิงบริการส่วนใหญ่รับข่าวสารในปริมาณค่อนขางมาก เมื่อพิจารณาตามระคัษสถานบริการพบว่าหญิงบริการสถานบริการระคัษที่ 1 และ 2 ส่วนใหญ่รับข่าวสารในระคัษมากกว่หญิงบริการในสถานบริการระคัษที่ 3 รับข่าวสารค่อนขางมาก แสดงให้เห็นวาทหญิงบริการส่วนใหญ่ชึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยครั้งนี้ว่า หญิงบริการอาบ อบ นวด มีการเบ้ครับสื่อมวลชนหลายระเถกเป็นจำนวนมาก คคค มีผู้รับสื่อวิทยุร้อยละ 81.01 สื่อโทรทศนั ร้อยละ 97.05 สื่อหนังสือพิมพ์ร้อยละ 87.24 และนคยสาร ร้อยละ 76.26 แลจาเป้รียบเทียบจำนวนหญิงบริการที่รับสื่อมวลชนระเถกคังกล่าว กับจำนวนผู้รับสื่อมวลชนชงประชาชนในเชกกรุง เทพมหานครทุกกลุ่มอาชีพ ชึ่งเป้รียนาย กัระนันท และคณะเก้คทำการวิจัยเว้คชวษาประชาชนในเชกกรุง เทพมหานครรับสื่อวิทยุร้อยละ 82.7 สื่อโทรทศนั ร้อยละ 90.7 และสื่อหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 72.9 (เป้รียนาย กัระนันท

2524 : 71) แล้ว จะเห็นว่าหญิงบริการราย อย นวค รับผิดชอบสูงกว่ามากกว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครทุกสื่อ ยกเว้นสื่อวิทยุ จากผลการวิจัยครั้งนี้จึง เป็นข้อสำคัญที่นักการศึกษา จะไปเห็นว่าสื่อมวลชนนี้ใกล้ชิดกับชีวิตความเป็นอยู่ ของหญิงบริการราย อย นวค ดังนั้นในการจัดกิจกรรมหรือประชาสัมพันธ์งานการศึกษา นอกกระบบโรงเรียนแก่หญิงบริการ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงบทบาทของสื่อมวลชน ประเภทดังกล่าวด้วย

3.2 จากทรววิจัยพบว่า รายการวิทยุส่วนใหญ่ หญิงบริการจะรับ ฟังรายการบันเทิง รองลงมาคือ รายการข่าวมากที่สุด ส่วนรายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่ จะชมรายการข่าวและรองลงมาคือ รายการละครหรือภาพยนตร์

เป็นที่น่าสังเกตว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีบทบาทในการให้ข่าวสารและ วิทยุมีบทบาทในการให้ความบันเทิงแก่หญิงบริการราย อย นวค มากที่สุด ซึ่งผลการ วิจัยครั้งนี้แตกต่างจากทรววิจัยของ เทียนฉาย ก็ระพันธ์ ที่พบว่าประชาชนในกรุงเทพ มหานคร ที่ชอบดูโทรทัศน์ส่วนใหญ่ ชอบดูรายการบันเทิง และข่าวรองลงมา ส่วนวิทยุ มีเพียงรายการข่าวมากที่สุด รองลงมาคือ รายการบันเทิง ที่เป็นเช่นนี้เพราะหญิง บริการราย อย นวค ใ้ดูข่าวช่วง 19.30-21.00 น. มาก เพราะอยู่ในช่วงที่ รอดแขกในตู้กระจก จะใกล้โทรทัศน์ไปด้วย ซึ่งทุกถจะใกล้เหมือนคนกั้นหมก ส่วนวิทยุ นั้น ส่วนใหญ่จะฟังรายการช่วงลึกลับซึ่งจะเป็นรายการบันเทิง เป็นส่วนใหญ่

4. ความต้องการรับการศึกษานอกกระบบโรงเรียน

4.1 ผลของการวิจัย ความต้องการรับการศึกษานอกกระบบโรงเรียน ในด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ พบว่าหญิงบริการราย อย นวค ส่วนใหญ่ต้องการรับรู้ เรื่องกามโรค และโรคเอดส์มาก

ที่เป็นเช่นนี้เพราะอาชีพบริการราย อย นวค มีโอกาสที่จะพบ ปัญหาทางด้านโรคเอดส์มาก จากการวิจัยของนายแพทย์เทพพนม เม็งกแมน พบว่ามี หญิงบริการที่เคยคิดโรคนี้จำนวนร้อยละ 41.25 ส่วนในเรื่องโรคเอดส์นั้นเนื่องจาก สื่อมวลชนต่าง ๆ ใ้แพร่กระจายข่าวความรู้อันตรายจากโรคนี้อย่างกว้างขวาง

จึงเป็นที่สนใจของหญิงบริการซึ่งได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทำให้ตระหนักถึงผล
ร้ายของโรคเอดส์ จึงต้องการรับรู้เรื่องนี้มาก รดงลงมาจากความต้องการความรู้
เกี่ยวกับกามโรค แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
มีความต้องการรู้เรื่องกามโรคน้อยกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่านั้น ทั้งนี้ อาจเป็น
เพราะผู้ที่จบการศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถหาความรู้เรื่องกามโรค
ได้ช่วยจากการอ่านเอกสารต่าง ๆ ด้วยตนเองได้

ส่วนความต้องการรู้ถึงการรักษาสุขภาพจิต และแหล่งที่จะรับบริการ
สถานสุภาพ จากการวิจัยพบว่าหญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 และหญิงบริการ
ที่มีการศึกษาไม่เกิน ป.4 มีความต้องการมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหญิงบริการ
เหล่านี้มีรายได้น้อยและยังขาดความรู้หลาย ๆ ด้าน จึงประสบปัญหาในการปรับตัว
ปัญหาในการไปรับบริการสถานสุภาพจากแหล่งสุภาพมากกว่าระดับอื่น

4.2 ความต้องการรับความรู้ทั่วไป ผลการวิจัยพบว่าความรู้ทั่วไป
ที่ให้หญิงบริการลดหย่อนเรื่องค่ากัมภีตามจำนวนผู้ที่ลดหย่อนค่าลงสามารถเรียงลำดับ
ได้ดังนี้

1. ความรู้เรื่องธุรกิจ
2. กฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
3. การท่องเที่ยวและสถานที่ต่าง ๆ
4. การเกษตรแบบใหม่
5. การเมือง

จะเห็นว่าเรื่องสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องอาชีพที่หญิงบริการ
ต้องการทำมากที่สุดในอนาคต คือ การค้าขาย ดังนั้น เขาจึงต้องแสวงหาความรู้ด้าน
ธุรกิจในอนาคต ส่วนหญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 และหญิงบริการที่มีความ
รู้ไม่เกิน ป.4 ต้องการมากที่สุดอาจเนื่องมาจากหญิงบริการเหล่านี้ อยู่ในสถานที่ที่มีความ
รุ่มรวย จึงยังมีความต้องการความรู้ในด้านต่าง ๆ สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

4.3 ความต้องการด้านทักษะภาษา พบว่าหญิงบริการอาบ อบ นวด ส่วนใหญ่มีความต้องการมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษมากที่สุด รองลงมาได้แก่ภาษาไทย

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้กันทั่วโลกและในการบริการแขกต่างประเทศ จากการสัมภาษณ์พบว่าหญิงบริการจะได้ค่าบริการพิเศษจากแขกชาวต่างประเทศมาก ดังนั้น การที่รู้จักใช้ภาษาอังกฤษ จึงเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่จะได้ค่าบริการเพิ่มขึ้นอีก และเป็นพื้นฐานในการแสวงหาอาชีพที่ดีกว่า ซึ่งจากการให้สัมภาษณ์ของหญิงบริการย่านพันพงษ์ ที่ไปเรียนภาษาอังกฤษที่ศูนย์ Empower คนหนึ่ง เธอกล่าวว่า "งานนี้ไม่ยั่งยืน ถ้าภาษาดี ๆ จะขยับขยายไปทำงานอื่น ที่คงไม่ทำงานที่นี้ไปจนแก่กายหรอก" (ไทยรัฐ, 2 พฤศจิกายน 2529) และศูนย์นี้ผู้หญิงบริการเข้าเรียนถึง 57 คน จาก 12 บารในย่านพันพงษ์ (Bangkok Post, Monday November 3, 1986)

4.4 ในด้านความรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว ผลการวิจัยพบว่าหญิงบริการส่วนใหญ่ต้องการรู้เรื่องการเสริมสร้างเสน่ห์มากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะอาชีพนี้ขึ้นอยู่กับความสวยงามและการเอาอกเอาใจแขก ดังนั้นถ้ามีความรู้ด้านนี้มากจะทำให้ช่วยเพิ่มพูนรายได้ในการทำงาน เพราะเมื่อแขกประทับใจก็จะมาเที่ยวเป็นประจำ และให้ค่าบริการพิเศษมาก แขกบางคนถึงอาจจะซื้อรถยนต์หรือซื้อบ้านให้เลย จากการสัมภาษณ์หญิงบริการสาวคนหนึ่งที่สถานบริการอาบ อบ นวด คาร์ลิ่ง เธอกล่าวว่า ตอนนี้มีนักธุรกิจคนหนึ่งมาติดพันและเสนอให้รถยนต์แก่เธอมาแล้ว เียงเพื่อให้เธอบริการให้ได้อย่างสม่ำเสมอ และพาไปเที่ยวข้างนอกยามที่ชายคนนี้ต้องการ

และจากการสัมภาษณ์หญิงบริการอีกคนหนึ่งก็เช่นกัน (ที่ลาออกแล้ว) บอกว่าถึงแม้เธอจะอายุ 40 ปีแล้ว แต่เธอเตรียมที่จะแต่งงานกับนักธุรกิจคนหนึ่งในปีหน้า โดยที่ชายคนนั้น ไม่รังเกียจเพราะเขาชอบบุคลิกและนิสัยของเธอ และเธอคงจะต้องเลิกทำงานนี้เด็ดขาดในปีหน้าด้วย

ส่วนความรู้เรื่องผู้ชาย และการเลือกคู่ครองมีแรงกดดันมากเพราะ เนื่องจากอาชีพมีลูกคดียิ่งผู้ชายมากขึ้น จึงทำให้เขาสามารถรู้ถึงลักษณะทาง ๆ ของชายจากยูทูปมาไซบริการซึ่งมีลักษณะนิสัยที่ต่างกัน ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ถึง เรื่องคู่ครองพวกเขามักจะตอบว่าเฉย ๆ

4.5 ในด้านทักษะอาชีพ พบว่าหญิงบริการส่วนใหญ่ต้องการมีทักษะ ในการทำอาหารไทยมาก ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์พบว่าเพราะต้องการนำไปใช้ ในชีวิตประจำวัน และบางคนมีความต้องการที่จะทำอาชีพทำขายโดยเปิดร้านขาย ข้าวแกง

ที่นางส่ง เอกบางหนึ่งคือ หญิงบริการที่มีรายไม่เกิน 10,000 บาท ต่อเดือน ต้องการความรู้ ทักษะด้านการทำเบเกอรี่มากที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า อาชีพนี้ในกลางคืนต้องการมากและผู้ที่ทำรายได้สูง เท่านั้นจึงจะทำกิจกรรมเหล่านี้ได้ เพราะค่าอุปกรณ์ค่อนข้างสูงมาก

4.5.1 เกี่ยวกับสถาบันที่หญิงบริการต้องการจะเรียนวิชาชีพพบว่า ส่วนใหญ่จะไปเลือกที่เป็นของรัฐบาลหรือเอกชน ชวนให้พวกเขามองใจก็แล้วกัน

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าหญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 ต้องการเรียนของเอกชนมากที่สุด ทั้ง ๆ ที่สถานที่เรียนของเอกชนส่วนมากจะมีอัตราค่า เค้าเรียนสูงกว่าของรัฐบาล และหญิงบริการในสถานบริการระดับที่มีรายได้น้อยกว่า ระดับอื่น ๆ แต่ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นไปจากเหตุผลจิตวิทยาที่ว่าผู้ที่มีการศึกษาคำและฐานะทาง เศรษฐกิจต่ำมักจะมีความใฝ่ฝันสูง ทั้งนี้และสถาบัน เอกชนมีการ เผยแพร่ทางสื่อมวลชนสูงจึง เป็นแรงจูงใจให้ เป็นดังกล่าว

4.5.3 ในด้านการให้เวลาในการไปเรียนวิชาชีพ พบว่าส่วนใหญ่ จะมีเวลาในการที่จะเรียน (จันทร์-ศุกร์) ได้ไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อวัน แลถ้าแยก ความสนใจบริการแล้วพบว่าหญิงบริการในสถานบริการระดับที่ 3 ส่วนใหญ่ให้เวลา เรียนได้ไม่เกิน 3 ชั่วโมงต่อวัน

การใช้เวลาของหญิงบริการในแต่ละวันนั้นค่อนข้างน้อย ดังนั้นการหลับนอนของคืนสายกว่าปกติ เพราะถ้านอนไม่เพียงพอ อาจจะทำให้สุขภาพนั้นทรุดโทรม ซึ่งอาจจะ เป็นอุปสรรคในการประกอบอาชีพนี้ และประกอบกับต้องทำงานในเวลา 17.00 น. ของแต่ละวันจึงทำให้เวลาที่เหลือมีไม่มาก แต่กรณีนี้ที่หญิงบริการอาบอบ นวด ในสถานบริการระดับที่ 3 มีเวลาได้ถึง 3 ชั่วโมงต่อวันนั้นก็สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ว่า หญิงบริการอาบอบ นวด ในสถานบริการในระดับที่ 3 มีความต้องการเรียนวิชาชีพร่าง ๆ มาก เป็นจำนวนมากกว่าทุกระดับ ทั้งนี้เมื่อมีความต้องการมากจึงสามารถแบ่ง เวลาให้การเรียนได้มากกว่า

4.6 วิธีการรับความรู้ด้านต่าง ๆ พบว่าวิธีการที่หญิงบริการอาบอบ นวด สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นจำนวนมากที่สุดคือ เรียนโดยการใช้อักษรที่สถานีซึ่งให้ทางไปรษณีย์ รองลงมาคือ จากวิทยุ

เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจจะอธิบายได้ว่า โลกยุคใหม่หญิงบริการไม่ค่อยมีเวลาและภาระเดินทางในกรุงเทพฯ ในการเรียนด้วยตนเองนั้นลำบากจึงต้องใช้วิธีนี้ และเรื่องนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า หญิงบริการอาบอบ นวด ส่วนใหญ่อ่านออกเขียนได้ จึงไม่มีอุปสรรคในการหาความเข้าใจ (ดูจากตารางที่ 8)

และผลจากการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าหญิงบริการอาบอบ นวด ในสถานบริการระดับที่ 1 ส่วนใหญ่เลือกเรียนโศกการชมเชยโทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ว่าหญิงบริการอาบอบ นวด ในระดับที่ 1 ส่วนใหญ่มีเครื่องรับโทรทัศน์ และเครื่องฉายวีซีดีโศก (ดูที่ตาราง 35 กับ 37)

5. เหตุผลที่กองการรับการศึกษาจากระบบโรงเรียน

จากการวิจัยพบว่าหญิงบริการอาบอบ นวด ส่วนใหญ่ต้องการที่จะรับการศึกษาจากระบบโรงเรียน เพราะต้องการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเพื่อเพิ่มความรู้อีกขึ้น

จะเห็นว่าเรื่องนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษานอกกระบบโรงเรียนที่ว่า เพื่อใหญ่เรียนนำความรู้ไปใช้และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

(กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2529 : 13) แก่ที่นาสั่ง เกตคือ เหตุผลที่มีผู้เห็น
 ค่ายคนคที่ตลคือ เมื่อเป็นพื้นฐานการเรียนต่อ ทั้งนี้เพราะหญิงบริการอาบ อบ นวด
 วนใหญ่ที่เขามาขระกบอาชีพนี้ ในคองการ เร็วในสิ่งทีคองไซเวตามาก และมี
 ภาวะทีจะคองรับมิชอบ กังนั้นในคณาตจจึงคองการขระกบอาชีพทีเป็นหลักฐาน
 มากกว่าทีจะไปเรียนตลคือ

หญิงบริการที่อายุ 15-19 ปี มีเหตุผลทีคองการขระกบการศึกษานอกระบบ
 เร็วเรียน จะเห็นว่า เพื่คเพิ่มความรูและเปลี่ยอาชีพทีจนวนมากที่สุด จากขล
 คนพนี้ เป็นที่นาสั่ง เกตว่า กลุ่มนีอายุยังน้อย กังนั้นการขระกบการศึกษาคงมุงทีจะตลค
 ค้แล้ว เองไปสู่อชีพอื่น เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานและบุคคลทีรับค้ชอบเกี่ยวกับข้อมูลของหญิงบริการอาบ อบ
 นวด ควรจะปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เช่น สถานีค้ารวจนครบาลทงทีที่สถานบริการอาบ
 อบ นวดค้งอยู่ควรขอความร่วมมือใหญ่จัดการหรือเจ้าของกิจการทำทะเบียนประวัติหญิง
 บริการให้ถูกคองและควรแจ้งจนวนหญิงบริการทีเข้าหรือออกจากการทำงานอาชีพนี้เพราะ
 นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ในการควบคุมดูแลแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ
 อื่น ๆ อีก

2. ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่หญิงบริการอาบ อบ นวด ทั้งหน่วย
 งานของรัฐหรือเอกชนควรจะค้ถึงกลุ่มทีมีความคองการมาก คือ หญิงบริการอาบ อบ
 นวด ทีมีอายุ 15-19 ปี และหญิงบริการทีอยู่ในสถานบริการระดับที่ 3 ทั้งนี้เพราะว่ากลุ่ม
 ทีมีอายุ 15-19 ปีนั้นอายุยังน้อย และจากผลการวิจัยพบว่าหญิงบริการกลุ่มนี้มีเหตุผลทีจะ
 รับการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเปลี่ยอาชีพมากที่สุด นั้นแสดงให้เห็นว่าในตัวเขามีความคอง
 การอยู่แล้ว กังนั้นเมื่อสถานนค้จัดการศึกษาทีเขาค้คิดว่า เป็นประโยชน์ในการ เปลี่ยอาชีพ
 ได้เขาค้ยินค้ทีจะรวมกิจกรรมอย่างแน่นอน ซึ่งตรงกับหลักของการศึกษานอกระบบโรงเรียนทีว่า

โปรแกรมการศึกษาในระบบโรงเรียนสนองตอบความต้องการของผู้เรียน

ส่วนหนึ่งบริการในสถานบริการระดับที่ 3 ก็เช่นเดียวกันเนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเขามีรายได้ค่า และมีการศึกษาค่า ดังนั้นความไฝ่ฝันที่จะมีรายได้สูงขึ้นและมีความต้องการเรียนในเรื่องต่าง ๆ เป็นจำนวนมากกว่าหนึ่งบริการในระดับอื่น ๆ ดังนั้นการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อสนองตอบความต้องการแก่เขา และเป็นไปตามหลักการศึกษานอกโรงเรียนดังที่กล่าวมาข้างต้น

3. ในการประชาสัมพันธ์หรือการใช้สื่อมวลชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่หนึ่งบริการอาบ อบ นวด นั้นสามารถทำได้โดยผ่านสื่อมวลชนได้หลายชนิด เพราะส่วนใหญ่ผู้หนึ่งบริการจะเปิดรับสื่อมวลชนมากอยู่แล้ว ทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะสิ่งพิมพ์นั้นหนึ่งบริการอาบ อบ นวด ส่วนใหญ่อ่านออกเขียนได้ก็ จึงลคข้อจากที่ค้านนี้ลงได้ หน่วยงานทั้งของรัฐหรือเอกชนสามารถส่งเอกสารสิ่งพิมพ์ให้แก่หนึ่งบริการเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะค้านการศึกษาเพื่ออาชีพ

4. ในค้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพร่างกายนั้นพบว่าหนึ่งบริการส่วนใหญ่มีความต้องการรู้เรื่องนี้มากกว่าทุก ๆ ค้านทั้งที่กองควบคุมโรคคิคคอ กรมอนามัย มีแพทย์และเจ้าหน้าที่ไปตรวจสุขภาพของหนึ่งบริการ เหล่านี้เป็นประจำก็ตาม แสดงให้เห็นว่าการควบคุมดูแลยังไม่ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีสาเหตุจากเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอหรือเจ้าของกิจการและหนึ่งบริการไม่ร่วมมือหรือไม่เห็นความสำคัญก็ตาม แต่ทางการควรมีมาตรการและวิธีการที่เข้มงวดขึ้นเพราะแหล่งบริการอาบ อบ นวด ก็เป็นแหล่งที่เป็นที่เผยแพร่เชื้อกามโรค เพราะจากผลงานวิจัยของนายแพทย์เทพพนม เมืองแมน, สมศรี สะอาดเยี่ยม ก็เป็นตัวชี้บอเป็นอย่งดี ดังนั้นจึงอาจใช้มาตรการควบคุมมากขึ้น เจ้าหน้าที่จากระทรวงสาธารณสุขสามารถเสนอให้กรมตำรวจส่งพิจารณาถอนใบอนุญาตหนึ่งบริการที่ไม่ให้ความร่วมมือในการตรวจสุขภาพหนึ่งบริการอาบ อบ นวด และสถานบริการใดที่ไม่ให้ความร่วมมือ อาจถูกส่งถอนใบอนุญาตได้เช่นกัน

5. จากการเก็บข้อมูลพบว่าหนึ่งบริการหลายคนมีอายุค้ำกว่า 18 ปี ซึ่งคิคกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติของหนึ่งบริการอาบ อบ นวด ซึ่งแสดงว่ามีการเลียงกฎหมายดังนั้น

จึงเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเข้มงวดในการตรวจสอบและสั่งลงโทษสถานบริการให้หยุดกิจการได้

6. ในการจัดการศึกษาวิชาชีพควรคำนึงถึงการนำไปประกอบอาชีพในอนาคตของหญิงบริการเหล่านี้ควยว่าสามารถทำได้จริง ๆ และเวลาที่จะสอนนั้นควรไม่เกินวันละ 3 ชั่วโมง และควรอยู่ในช่วงเวลา 10.00–15.00 น. ซึ่งเป็นช่วงที่หญิงบริการอาบ อบ นวด จะว่างในแต่ละวัน (จันทร์–ศุกร์) เพราะว่างานออกเนื่องจากเวลาดังกล่าวแล้วจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียน

7. หน่วยงานของรัฐที่ผู้วิจัยคิดว่า เป็นแกนนำการศึกษาจากระบบโรงเรียนไปยังหญิงบริการอาบ อบ นวด ใดที่ดีที่สุดคือ หน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขเพราะมีความใกล้ชิดเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงทดลองจัดการศึกษานอกโรงเรียนแก่หญิงบริการอาบ อบ นวด โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนหลายรูปแบบ เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เช่น อาจทดลองใช้สื่อสิ่งพิมพ์กับสื่อวิทยุ หรือจัดเป็นแบบห้องเรียน หรือกึ่งห้องเรียนเป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยแนวโน้มด้านอาชีพของสังคมไทยในอนาคตว่าจะเป็นแบบใด เพื่อจะได้เตรียมตัวจัดการศึกษากันอาชีพให้เหมาะสมกับหญิงบริการอาบ อบ นวด ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องใช้เวลาหลายปีจึงจะเลิกประกอบอาชีพอาบ อบ นวด เพราะเมื่อเรารู้สภาพอนาคตแล้วจะทำให้การจัดการศึกษากันนี้ไม่สูญเปล่า

3. ควรศึกษาวิจัย ความคิดเห็นของหญิงบริการอาบ อบ นวด ว่าต้องการผู้สอนที่มีคุณสมบัติแบบใด เพื่อจะได้เตรียมบุคลากรให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน